

Schotland

De vuurtoren van Neist Point op het eiland Skye
J. Arnold/hemis.fr

De regio's van deze gids:

(zie de kaart aan de binnenzijde van het omslag)

1	Het zuiden	blz. 103
2	Midden-Schotland	blz. 319
3	Het noorden	blz. 455

Inhoud

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes ... 6

DE REIS VOORBEREIDEN

Reistips.....	12
Bijzondere kastelen.....	16

NAAR SCHOTLAND

Met het vliegtuig.....	20
Met de trein.....	20
Met de boot	21
Met de auto.....	21
Met de bus.....	21

VOOR HET VERTREK

Profiel van Schotland.....	22
Klimaat	22
Nuttige adressen	22
Budget.....	24
Formaliteiten	24
Geldzaken	25
Tijdverschil	26
Overnachten	26
Uit eten	28

SCHOTLAND VAN A TOT Z

Rubrieken in alfabetische volgorde.....	30
--	----

MET HET GEZIN

Bezienswaardigheden en activiteiten.....	39
---	----

MEMO

Evenementen	42
Leestips.....	44
Filmtips	45

SCHOTLAND ONDER DE LOEP

SCHOTLAND VANDAAG

Schotse identiteit.....	48
Culinair Schotland	55
Economie	58

NATUUR

Landschappen	61
Fauna	64
Milieubescherming	66

GESCHIEDENIS

Van de prehistorie tot de eenwording.....	68
Schotland en Engeland.....	70
Verenigd Koninkrijk.....	74
Ontdekkingen door Schotten.....	80
Beroemde Schotten	82

KUNST EN CULTUUR

Architectuur en beeldhouwkunst	84
Schilderkunst.....	91
Literatuur.....	93
Muziek.....	95
Film.....	98

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 HET ZUIDEN

Edinburgh	106
<i>Een beetje geschiedenis.....</i>	<i>110</i>
Linlithgow	161
<i>Het oversteken van de Forth.....</i>	<i>168</i>
Dunbar	175
Duns	191
Tweed Valley	196
<i>Een vrijgevege rivier.....</i>	<i>197</i>
Kelso.....	209
Selkirk.....	221
Dumfries	229
Kirkcudbright.....	240
Ayr.....	253
Het eiland Arran	260
Glasgow	265
<i>Een bedrijvige en kunstzinnige metropool</i>	<i>268</i>
Clyde Valley	309

2 MIDDEN-SCHOTLAND

Stirling	322
<i>Een strategische ligging.....</i>	<i>324</i>
Loch Lomond and The Trossachs National Park.....	337
<i>Uitzonderlijk natuurschoon</i>	<i>341</i>
Oban	352
Isle of Mull	365
Dunfermline.....	374

**RAADPLEEG VOOR
IEDERE PLAATS ONS
ADRESBOEKJE**

Kirkcaldy	385
St Andrews.....	390
Dundee	406
<i>Plaatselijke 'specialiteiten'</i>	<i>408</i>
Perth.....	423
<i>Perth door de eeuwen heen.....</i>	<i>424</i>
Pitlochry	441

3 HET NOORDEN

Fort William	458
Wester Ross	471
Aberdeen	484
<i>Van graniet naar het zwarte goud.....</i>	<i>486</i>
Stonehaven	513
De kust van Aberdeenshire.....	517
Elgin	526
Dufftown en het land van de whisky	536
Cairngorms National Park.....	542
Inverness	552
Thurso en de noordkust.....	571
Orkney-eilanden	580
<i>De Orkney-eilanden van vroeger tot nu</i>	<i>582</i>
Shetlandeilanden.....	593
<i>Meer dan 3000 jaar geschiedenis</i>	<i>595</i>
Skye	599
Buiten-Hebriden	607
<i>Een rijk historisch en cultureel erfgoed.....</i>	<i>608</i>
Register	612
Kaarten en plattegronden.....	627

Niet te missen

Edinburgh★★★, hoofdstad
met spectaculaire panorama's
(blz. 106)

**Loch Lomond and The Trossachs
National Park**★★★, een schitterend
natuurgebied vlak bij Glasgow (blz. 337)

Een keuze uit de mooiste plekjes

Tweed Valley★★, de lieflijkheid van het zuiden (blz. 196)

Orkney-eilanden★★, ruige landschappen in de noordoostpunt van Schotland (blz. 580)

St Andrews★★, met zijn kathedraal, zijn universiteit en zijn golfbanen (blz. 390)

Isle of Skye★★, ruig en majestueus:
Schotser dan Schots (*blz. 599*)

Aberdeen★★, de 'granieten stad' die
Europa's hoofdstad van de aardolie
werd (*blz. 484*)

Glasgow★★★ en de modernistische meesterwerken van C. R. Mackintosh (blz. 265)

Cairngorms National Park★★, natuurschoon op groot formaat (blz. 542)

Wester Ross★★★, in de Highlands:
Eilean Donan Castle (blz. 473)

Fotografie:

Blz. 6: T. Gartside/age fotostock (boven); J. Arnold/hemis.fr (onder)

Blz. 7: N. Kouyiomtzis/Axiom Photographic/age fotostock (linksboven); H. Krinitz/hemis.fr (rechtsboven); Ch. Boisvieux/hemis.fr (onder)

Blz. 8: D. Peck/Loop Images/Photononstop (boven); G. Giuglio/hemis.fr (onder)

Blz. 9: D. Houghton/age fotostock (linksboven); FLPA/J. Cox/age fotostock (rechtsboven); B. Rieger/hemis.fr (onder)

Schotland van A tot Z

AUTO

 Voor de papieren die u bij u moet hebben, zie 'Formaliteiten', blz. 24.

Autopech

Bij pech onderweg

Zet de gevarendriehoek op de weg en doe de alarmlichten aan. Als het zicht slecht is, doe dan ook dimlicht of groot licht aan.

Hulp langs de weg

Hulp bij pech onderweg wordt verzorgd door de twee automobielfclubs in Groot-Brittannië:

Automobile Association (AA) –

 (0800) 88 77 66/(01212) 753 746 - www.theaa.com.

Royal Automobile Club (RAC) –

 (0800) 82 82 82 - www.rac.co.uk.

Autoverhuur

De voornaamste autoverhuurbedrijven zijn gevestigd op de vliegvelden, bij de treinstations en in de grote steden: www.avis.co.uk - www.budget.co.uk - www.europcar.co.uk - www.hertz.co.uk - www.enterprise.com - www.easycar.com (kleine *low cost*-auto's).

Voorwaarden – De autorijder is 23 tot 75 jaar oud en minstens een jaar (bij sommige verhuurders twee jaar) in het bezit van een rijbewijs. Is men jonger dan 25 jaar, dan moet soms extra worden betaald.

Brandstof

De prijs van benzine is ongeveer hetzelfde als bij ons, maar diesel is duurder: de prijs is hoger dan die van benzine. In de stad zijn veel benzinestations en ze zijn 24/7 ge-

opend. Op het platteland zijn er echter veel minder.

- **Four star:** super.

- **Unleaded:** ongelood.

- **Premium:** Euro 95.

- **Super:** Super ongelood 98.

- **Diesel:** diesel.

Links rijden

- Druk de eerste kilometers het gaspedaal niet te ver in en de nodige reflexen en zekerheid komen vanzelf.

- Volg de gedragsregels van de Britse autobestuurders: kalm, beleefd, respect voor voetgangers.

- Let goed op bij het openen van portieren!

- Bij iedere kruising wordt aangegeven wie voorrang heeft.

- Opgelet bij rotondes: men rijdt hier met de klok mee. U rijdt naar links en moet voorrang verlenen aan wie al op de rotonde rijdt.

- Gebruik altijd richtingaanwijzers bij richtingverandering.

Parkeren

In de stad vindt u betaalde parkeerplaatsen (duur), zones waarin een parkeerschijf verplicht is en plaatsen met parkeermeters.

 Goed om te weten – Langs de dubbele gele lijn is het verboden te parkeren. Bij een enkele gele lijn is parkeren beperkt tot de op een bord aangegeven uren.

Verkeersregels

Iedere overtreding van de verkeersregels wordt zwaar gestraft.

Snelheidsbeperkingen

- In de bebouwde kom: 30 mph ofwel 48 km/uur.

SCHOTLAND VAN A TOT Z

- Op de autoweg: 60 mph ofwel 96 km/uur.

- Op de autosnelweg: 70 mph ofwel 112 km/uur.

Kinderen – Kinderen jonger dan 14 jaar moeten op de achterbank.

Alcohol in het verkeer – Bij het rijden is een alcoholpromillage van 0,8 g/l nog toegestaan (tegen 0,5 g/l in Nederland en België en de meeste andere landen).

Verkeerstekens

Door de uitgebreide bewegwijzering en het grote aantal rotondes behoren de Britse wegen tot de veiligste van Europa. Kastanjebruine borden wijzen de automobilisten naar alle **interessante plekken**.

Door de mooiste gebieden lopen de 12 **National Tourist Routes**, goed met borden aangegeven toeristische routes (*kaart op de site van Visit Scotland, zie blz. 23*).

Vergeet niet dat de afstanden worden aangegeven in **mijlen** (zie 'Maten en gewichten' blz. 34).

Autosnelweg: aangegeven met de M van *motorway*. Borden met een donkerblauwe achtergrond.

Autoweg en hoofdweg: aangegeven met de letter A. Borden met een donkergroene achtergrond.

Secundaire weg: aangegeven met de letter B. Borden met een witte achtergrond.

Wegennet

 Zie 'Met de auto', blz. 21.

Tussen de grote steden ligt een netwerk van uitstekende wegen, waarop nergens tol wordt geheven. Maar in afgelegen gebieden kunt u nog **eenbaanswegen** tegenkomen, waar de automobilist extra voorzichtig moet zijn en uitwijkstroken (*passing places*) moet gebruiken als er tegenliggers komen. Let op: op alle wegen kunt u schapen tegenkomen.

Woordenlijst voor de weggebruiker

Clearway: verboden te parkeren.

Cross roads: kruispunt.

Dual-carriageway: weg van twee banen, van elkaar gescheiden door een middenberm.

Entry/Exit: oprit/afslag.

Forward: rechtdoor.

Get in lane: ga de juiste rijbaan op en blijf daar rijden.

Give way: geef voorrang.

Junction: verkeersknooppunt (langs de snelwegen aangegeven met een nummer).

One way: eenrichtingsverkeer.

R (ring road): rondweg.

Reduce Speed Now: verminder uw snelheid.

Right/Left: rechts/links.

Roundabout: rotonde.

Service area: bezinepomp met restaurant.

Stop children: stop: overstekende kinderen.

Traffic lights: verkeerslichten.

(Voordat het groene licht brandt, brandt eerst oranje. Men mag dan nog niet doorrijden.)

Zebra crossing: Voetgangers-oversteekplaats, aangegeven met aan iedere kant van de weg een oranje knipperbol. Let op: overstekende voetgangers hebben altijd voorrang.

BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Natuurreservaten en nationale parken worden meestal bewaakt en beschikken over een bezoekerscentrum, parkeerplaats, wc's, soms een camping, wandelpaden en kijkhutten om dieren, vooral vogels, te observeren.

 www.visitscotland.com/about/wildlife; zie 'Natuur', blz. 61.

Walvissen spotten

Om te proberen dolfijnen, walvissen en haaien te zien, vertrekken vanaf het voorjaar boten vanuit Inverness en havens aan de noordoostkust en de eilanden voor *whale watching cruises*.

DE REIS VOORBEREIDEN

CONSULATEN EN AMBASADES

België – Experience Scotland Travel Services - 2 West Street - Edinburgh EH26 9DL - ☎ 01968 679 969.

Nederland – Thistle Court - 1/2 Thistle Street - Edinburgh EH2 1DD - ☎ 0131 2203226. Of: 18 Carden Place - Aberdeen AB10 1QU - ☎ 01224 561 616.

U kunt zich ook wenden tot de ambassades in Londen:

België – 17 Grosvenor Crescent, Londen SW1X 7EE - ☎ 020 7470 3700 - www.diplomatie.be/london.

Nederland – 38 Hyde Park Gate, Londen SW7 5DP - ☎ 020 7590 3200 www.netherlands-embassy.org.uk.

ELEKTRICITEIT

De spanning van de elektriciteit is 240 volt; contactdozen zijn van het type met drie poten. Vergeet daarom uw verloopstekker niet.

ERFGOED

Het enorme historische en natuurlijke erfgoed van Schotland wordt voor het grootste deel beheerd door twee instellingen:

National Trust for Scotland (NTS) – www.nts.org.uk. Deze stichting bezit en onderhoudt een honderdtal historische plekken en natuurgebieden.

Historic Scotland (HS) – www.historic-scotland.gov.uk. Een vereniging die meer dan 300 historisch interessante plaatsen onderhoudt.

👤👤 Bij beide instellingen zijn voordeelpassen voor een persoon of gezin te verkrijgen via de site en in sommige toeristenbureaus (Visit Scotland). De prijs van een Historic Scotland Explorer Pass is bijvoorbeeld £ 30 voor 3 dagen (binnen een periode van maximaal 5 dagen) en £ 40 voor 7 dagen (binnen een periode van maximaal 14 dagen).

👤 **Goed om te weten** – In de tekst van het deel 'Steden en Bezienswaardigheden' noemen we het adres van de site van de instel-

ling die de beschreven bezienswaardigheid beheert. 📄 Zie ook de tabel 'Bijzondere kastelen' blz. 16-19.

Sommige grote steden hebben een eigen voordeelpas; Glasgow heeft het Mackintosh Trail Ticket (blz. 267).

De toegang tot nationale en gemeentelijke musea om de vaste collectie te bezichtigen is over het algemeen gratis.

FEESTDAGEN

- 1 en 2 januari.
- Goede Vrijdag (Good Friday).
- Maandag het dichtst bij 1 mei.
- Laatste maandag van mei.
- Eerste maandag van augustus.
- 30 november: St Andrew's Day.
- 25 en 26 december.

GELD

Openingstijden

Banken zijn over het algemeen geopend van maandag tot vrijdag van 9.30 u tot 15.30 u. Sommige zijn tussen de middag een uur gesloten. Een enkel loket is op zaterdagmorgen ook geopend. In de kleinste dorpjes in de Highlands kunt u wel eens een bankbus tegenkomen.

Verlies of diefstal van uw creditcard of pinpas

Doe aangifte bij de lokale politie en vraag een kopie van het proces-verbaal, dat heeft u nodig voor uw bank of verzekeringsmaatschappij. Bel direct het telefoonnummer van de helpdesk van uw bank. Voor creditcards kunt u ook bellen:

Visa en Mastercard Nederland – ☎ +31 (0)20 - 6 600 611.

Visa België – ☎ 0800-1-8397.

Wisselen

Euro's en andere munten kunt u omwisselen in ponden op de vliegvelden en in de toeristenbureaus, hotels, wisselkantoren en banken. Het makkelijkst is natuurlijk om ter plaatse ponden te pinnen.

SCHOTLAND VAN A TOT Z

Pinautomaten zijn overal te vinden, ook in sommige dorps-supers.

 Goed om te weten – De commissies die hotels berekenen, zijn veel hoger dan die van de banken.

 Zie 'Geldzaken', blz. 25.

GEZONDHEID

Apotheek

Er zijn veel apotheken en ze houden dezelfde openingsuren aan als de winkels (zie blz. 38).

Welke apotheek nachtdienst heeft, staat in de plaatselijke dagbladen.

Ziekenhuis

Toeristen uit de EU die in Schotland ziek worden, kunnen zich in geval van nood gratis laten verzorgen in de ziekenhuizen van de NHS.

HISTORISCHE ROUTES

Op historische routes wordt de sluier die over de legendes en mysteries van Schotland ligt, een klein beetje opgelicht.

In het gebied rondom Aberdeen in het noordoosten van het land loopt de **Castle Trail**. Deze kastelenroute is tevens een reis door de tijd dankzij de vele kastelen in verschillende stijlen uit verschillende tijden waar u langs komt (zie blz. 495).

Langs ruïnes, versterkingen, illustere slagvelden en musea onthult de **Trail of the Clans** een bijzonder kleurrijk verleden. Ga van Glasgow naar de Lowlands en de Trossachs (Loch Lomond) om achter de geschiedenis van de clan **Buchanan** te komen. Ook bij vertrek uit Glasgow maakt u kennis met een van de machtigste clans: de clan **Campbell**. Richting Dunoon, Inveraray, Loch Awe, Fort William en Inverness, het kasteel van Cawdor, Newtonmore, het kasteel van Stirling, Dollar Glen en Campbell Castle en dan Edinburgh. Terwijl sporen van de clan **Cameron** verspreid liggen over de streek rondom Lochaber en langs

de westkust van de Highlands, van Stirling tot Inverness via Fort William, Glen Coe, Ben Nevis, Glenfinnan, het kasteel van Achnacarry (zetel van de clan), Gairlochy, Killicrankie, de dorpen Kingussie en Newtonmore, het kasteel van Braemar.

 <http://international.visitscotland.com/nl-nl>.

Voor de geschiedenis van de whisky, zie de **Malt Whisky Trail** (blz. 537).

 Zie ook onze suggesties voor de rondreis 'De Schotse hoofdsteden', blz. 12, en de tabel 'Bijzondere kastelen', blz. 16-19.

KELTISCHE OF GAELIC CULTUUR

De cultuur van de **Schotse Kelten** maakt sinds enkele decennia een *revival* door.

Ceilidh

De Schotten houden van de *ceilidh*, een avondje met traditionele zang en dans. Kleine groepjes zingen Gaelische melodieën onder begeleiding van een viool, een fluit, een accordeon en een tamboerijn en het publiek wordt uitgenodigd om mee te dansen.

Het hele jaar door zijn er zulke festivals in pubs en speciale zalen.

 Zie het 'Adresboekje' in het deel 'Steden en Bezienswaardigheden'.

Doedelzak

Om meer te weten te komen over de doedelzak, kunt u het beste het doedelzakmuseum in Glasgow bezoeken (The National Piping Centre, zie blz. 286), of het wereldkampioenschap doedelzakspelen bijwonen dat in die stad wordt gehouden, of luisteren naar de militaire muziekkorpsen die uit de hele wereld komen spelen op de Edinburgh Military Tattoo (zie blz. 160), of gaan kijken naar de Highland Games, waar lokale groepen zich met elkaar meten (zie blz. 52).

Er worden veel festivals gehouden die zijn gewijd aan Keltische muziek.

 Zie 'Evenementen', blz. 42.

Het noorden **3**

Michelinkaart 501

Het westen en noordwesten van de Highlands:

- ▶ **FORT WILLIAM★ EN RONDRITTEN** **458**
- ▶ **WESTER ROSS★★★ EN RONDRITTEN** **471**

Het noordoosten van de Highlands:

- ▶ **ABERDEEN★★ EN RONDRITTEN** **484**
- ▶ **STONEHAVEN EN RONDRIT** **513**
- ▶ **DE KUST VAN ABERDEENSHIRE: RONDRITTEN** **517**
- ▶ **ELGIN★ EN RONDRITTEN** **526**
- ▶ **DUFFTOWN EN HET LAND VAN DE WHISKY** **536**
- ▶ **CAIRNGORMS NATIONAL PARK★★: RONDRITTEN** **542**
- ▶ **INVERNESS★ EN RONDRITTEN** **552**
- ▶ **THURSO EN DE NOORDKUST★: RONDRITTEN** **571**

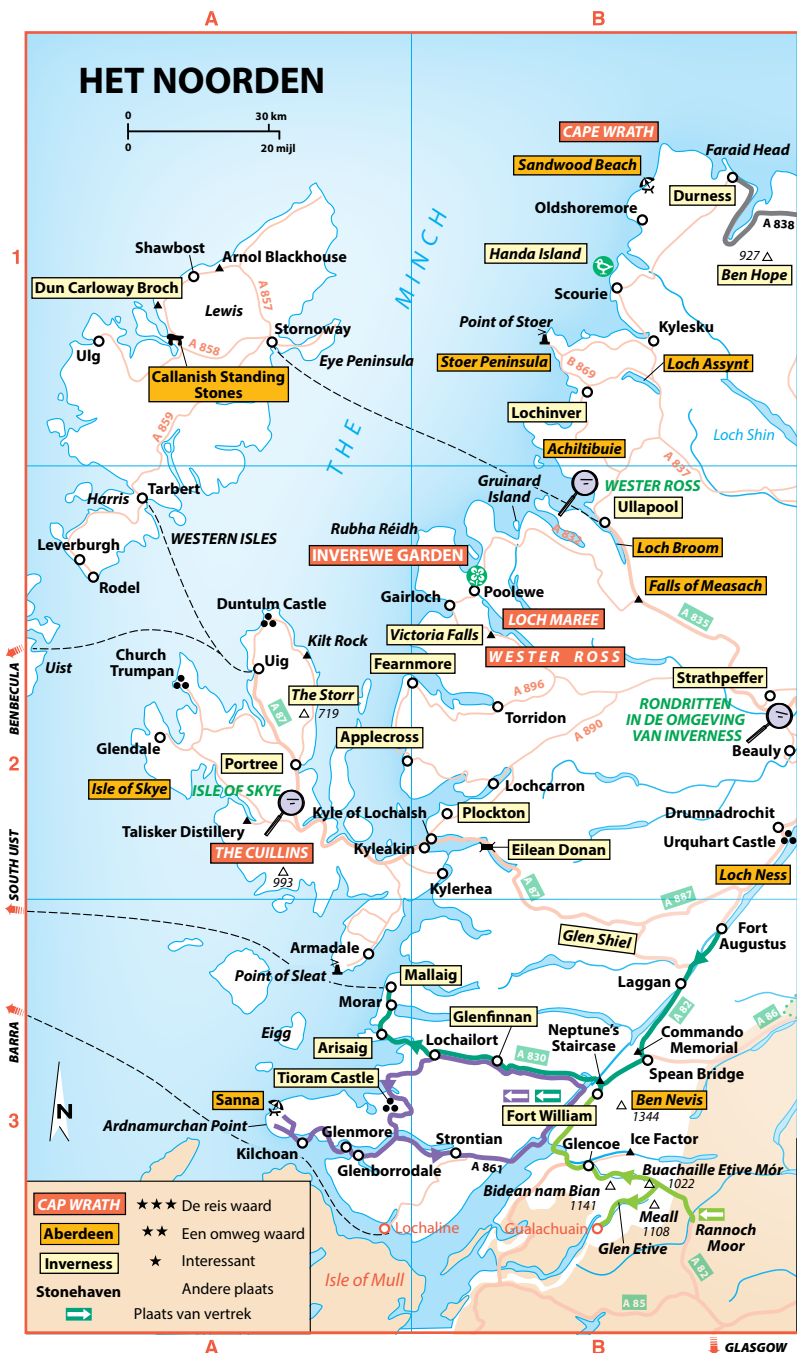
De eilanden van het noordoosten:

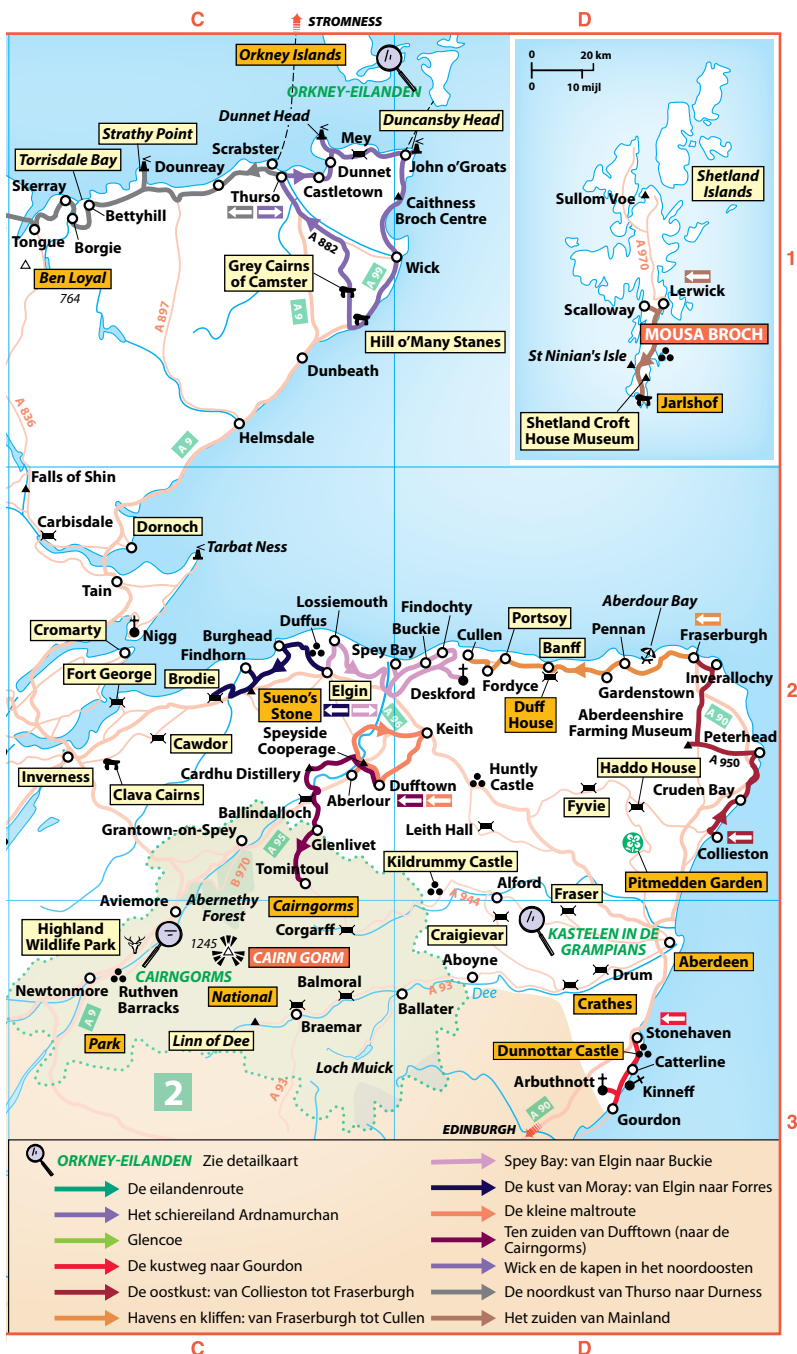
- ▶ **ORKNEY-EILANDEN ★★ EN RONDRIT** **580**
- ▶ **SJETLANDEILANDEN★ EN RONDRIT** **593**

De eilanden van het noordwesten:

- ▶ **SKYE★★ EN RONDRITTEN** **599**
- ▶ **BUITEN-HEBRIDEN** **607**

HET NOORDEN

Fort William

10.450 inwoners – Highland

Fort William ligt op de oever van Loch Linnhe, in de schaduw van de hoogste berg van Groot-Brittannië, de Ben Nevis. Het is de hoofdstad van het district Lochaber. De stad is gegroeid rond een reeks forten en burchten, strategische plaatsen ten zuiden van de Great Glen. Fort William heeft zichzelf uitgeroepen tot de hoofdstad van het Britse buitensporttoerisme, maar het is geen mooie stad (een hoofdstraat vol sport- en souvenirwinkels, een brede weg tussen het centrum en het loch). Toch is het een ideale uitvalsbasis om de schoonheid van de gebieden in de omgeving te verkennen: de ongerepte landschappen van het schiereiland Ardnamurchan, de grandioze Glen Coe en de mooie eilandenroute.

ADRESBOEKJE: BLZ. 466

Overnachten, uit eten, winkelen, sport en ontspanning enz.

INLICHTINGEN

Toeristenbureau – 15 High St. - Fort William - ☎ (01397) 701 801 - www.visitfortwilliam.co.uk of www.visithighlands.com - april-mei: 9.00-17.00 u (zo 10.00-17.00 u); juni: 9.00-18.00 u (zo 9.30-17.00 u); juli-aug.: 9.00-18.30 u (zo 9.30-18.00 u); sept.-maart: 9.00-17.00 u (zo 10.00-16.00 u).

LIGGING

Regiokaart B3 (blz. 456-457) – Tussen Great Glen en Loch Linnhe gelegen is het een belangrijke toegangspoort tot de westelijke Highlands. De stad is goed bereikbaar via de A82 (160 km van Glasgow, 110 km van Inverness),

het spoor (West Highland Railway) en wandelroutes (West Highland Way, Great Glen Way).

AANRADERS

De stranden en landschappen van het ongerepte schiereiland Ardnamurchan. De onrustwekkende schoonheid van Glen Coe. Het witte zand van Morar. Het historische Glenfinnan Monument.

PLANNING

Tijdens de zomer is het erg druk in de stad; reserveer van tevoren!

MET KINDEREN

In het spoor van Harry Potter aan boord van de *Jacobite Steam Train*; Sanna Beach.

Bezichtigen

West Highland Museum

Cameron Sq., Hight St. - ☎ (01397) 702 169 - www.westhighlandmuseum.org.uk - april-okt.: ma-za 10.00-17.00 u; maart, nov., dec.: ma-za 10.00-16.00 u - gesl. zo, 25-26 dec., jan.-febr. - gratis.

Dit lokale museum behandelt heel gevarieerde onderwerpen: archeologie, geschiedenis, wapens, geld. Het boeiendst zijn de afdelingen over lokale industrieën, over het Caledonisch Kanaal, over de Ben Nevis en over het oude fort en de souvenirs uit de jakobitische tijd.

In de omgeving

★ Glen Nevis

► Vanuit Fort William loopt een weg langs de zuidelijke oever van de Nevis, die over een afstand van 17 km helemaal rond de Ben Nevis draait voordat hij naar de voet van de berg loopt. Vanaf het station vertrekt een bus (Highland Country Buses nr. 42) die voor een groot deel langs Glen Nevis rijdt.

📍 **Toeristenbureau** – Glen Nevis - ☎ (01397) 705 922 - www.highland.gov.uk - lente en herfst: 9.00-17.00 u; 's zomers: 8.30-18.00 u; 's winters: 9.00-15.00 u. Deze grandioze landschappen, zo dicht bij de onaantrekkelijke binnenstad van Fort William, waren het decor van films zoals *Highlander*, *Rob Roy* en *Braveheart*. De bovenloop van de rivier vormt het decor voor enkele kano/kajakwedstrijden. U kunt de route met de auto rijden of wandelen (🚶 10 km heen en terug) over de weg die door de kloven en over heidevelden leidt en watervallen passeert (met name Lower Falls). Er zijn nog talrijke andere wandelpaden: Steal Falls, Achriachach Walk, The Peat Teack. Kaarten en informatie vindt u bij het toeristenbureau van Fort William (zie hiernaast) of bij dat van Glen Nevis.

🚶 Geoefende wandelaars kunnen hun weg vervolgen via een pad dat naar Corrour Station loopt, in de buurt van Rannoch Moor (20 km). In dit afgelegen gebied ligt verrassend genoeg een treinstation van de lijn Glasgow-Fort William.

🌤 **Goed om te weten** - U kunt op internet de weersverwachting voor de regio bekijken: www.bennevisweather.co.uk.

★★ Ben Nevis Regiokaart B3 (blz. 456-457)

Deze granietberg met zijn sneeuwmuts is de hoogste van Groot-Brittannië (1344 m). Zijn reliëf is niet harmonieus, maar toch is de Ben Nevis erg in trek bij klimmers en wandelaars.

🚶 Ga uit van 4 à 5 uur voor de beklimming en 3 uur voor de afdaling. Op de noordelijke oever van de Nevis, of naast het golfterrein, begint een drukkewandeld, goed bewegwijzerd pad naar de top, daar waar een oorlogsmonument staat.

Nevis Range

► In Torlundy (6,4 km noordwaarts via de A82). Vanaf het station van Fort William vertrekt een bus (Highland Country Buses nr. 42) naar de kabelbaan.

☎ (01397) 705 825 - www.nevisrange.co.uk - 🚠 - kabelbaan: 10.00-17.00 u (9.30-18.00 u in juli-aug.) - gesl. half nov.-half dec. vanwege onderhoud - £ 11,50 retour (5-17 jaar £ 6,75).

Nevis Range, het jongste skioord in Schotland, is heel populair bij de Britten. Het beschikt over een moderne infrastructuur en er is het hele jaar door voldoende sneeuw. Ook is het een centrum van buitensporten, zoals wandelen of mountainbiken. Regelmatig vinden er internationale wedstrijden plaats, zoals de Mountain Bike World Cup (zie het 'Adresboekje' blz. 470).

De **kabelbaan** brengt bezoekers in 12 min. naar het skistation op 701 m hoogte, op de hellingen van de Aonach Mor. Het biedt **schitterende vergezichten**★★ op Skye, Rhum, de Great Glen en omliggende bergen.

Op de top ligt het **Mountain Discovery Centre** met een kleine tentoonstelling over het landschap en de plaatselijke flora en fauna.

Rondritten Regiokaart (blz. 456-457)

Veel toeristen bezoeken de streek van **Loch Ness** vanuit Fort William, andere doen het vanuit Inverness. De beschrijving van deze rondrit (Inverness-Loch Ness-Fort William) staat in het hoofdstuk over Inverness (zie blz 555).

★★ DE EILANDENROUTE AB3

► Rondrit van 75 km in groen aangegeven op de regiokaart (blz. 456-457). Rijd Fort William uit via de A82 richting Inverness en sla meteen links af de A830 op.

Deze toeristische route van 75 km, waarop het 's zomers heel druk kan zijn, loopt door landschappen met een rijke geschiedenis en eindigt in de stad Mallaig, een van de ferryhavens naar Skye en de andere eilanden van de Inner Hebrides. De rit kan ook worden gemaakt met een klassieke of stoomtrein (zie kader blz. 462).

Neptune's Staircase B3

In Banavie. Dit geheel van **acht sluizen**, dat de 'trap van Neptunus' wordt genoemd, werd ontworpen door Telford en maakt deel uit van het Caledonisch Kanaal. Het niveau van het water stijgt hier 21 m over een afstand van 457 m; op die manier worden boten van het niveau van het kanaal op dat van Loch Linnhe gebracht.

Iets verderop ligt Corpach, dat een schitterend **uitzicht★★** biedt op de achterzijde van de Ben Nevis. De weg volgt dan de noordelijke oever van Loch Eil in het verlengde van Loch Linnhe.

★ Glenfinnan B3

In augustus vinden in Glenfinnan de **Glenfinnan Gathering and Highland Games** plaats waarbij de clanleden elkaar weer ontmoeten.

📍 **Glenfinnan Monument & Visitor Centre** – ☎ (0844) 493 2221 of (01397) 722 250 - www.nts.org.uk - 🚗 - april-okt.: 10.00-17.00 u (juli-aug. 9.30-17.00 u) - toegang tot 15 min. voor sluitingstijd - audiopresentatie in verschillende talen - £ 3,50 (kind £ 2,50, gezin £ 9). In een schitterende omgeving, aan het uiteinde van **Loch Shiel**, staat dit monument dat in 1815 werd opgetrokken voor hen die zijn gestorven voor prins **Charles Edward Stuart (Bonnie Prince Charlie)** tijdens de opstand van 1745. Hier werd, vijf dagen na het ontschepen van de prins op Loch Nan Uamh, het vaandel gehesen van een leger van 1300 Highlanders. Aan het avontuur van de prins kwam veertien maanden later een einde, toen hij hier vlakbij inscheepte naar Frankrijk.

Het bezoekerscentrum bevat een tentoonstelling met audiopresentatie over de belangrijkste personen en gebeurtenissen uit die periode.

Tijdens dezelfde openingstijden als die van het bezoekerscentrum en met dezelfde toegangskaart, kunnen bezoekers de 61 treden van de **toren** beklimmen, vanwaar u een prachtig uitzicht heeft op Loch Shiel en de omringende bergen. In noordelijke richting ziet u verder het lange **spoorwegviaduct** uit 1901.

Glenfinnan Station Museum – *Station Cottage*, 1 km voorbij het bezoekerscentrum - ☎ (01397) 722 295 - www.glenfinnanstationmuseum.co.uk - mei-okt.: 9.00-17.00 u; nov.-april: na afspraak - £ 0,50. Deze halte van de *Jacobite Steam Train* (zie kader blz. 462) herbergt een kleine tentoonstelling over de geschiedenis van deze nu weer beroemde spoorlijn.

Voorbij Glenfinnan gaan de weg en de spoorlijn uit elkaar; ze lopen verder elk aan een zijde van Loch Eil.

Na het kruispunt van Lochailort loopt de weg om een zeearm (**Loch Ailort**) heen en klimt daarna naar de smalle landtong van het schiereiland Ardnish. Wie uit Wester Ross komt, zal deze landschappen groen, vriendelijk en rustgevend vinden.

De weg loopt vervolgens langs Loch Nan Uamh en biedt **uitzicht★** op de zeestraat van Arisaig. Op het strand aan de noordelijke kant geeft een **cairn** de plaats aan waar prins Charles Edward Stuart op 19 juli 1745 aanlegde met zijn getrouwen, die de zeven mannen van Moidart worden genoemd.

De Harry Potter-trein rijdt door Glenfinnan.

Ch. Boisvieux/age fotostock

De weg loopt vervolgens door Beasdale Valley, Borrodale Valley en over het schiereiland Arisaig. Dan komt de zee in zicht.

★ Arisaig A3

The Land, Sea and Islands Visitor Centre – ☎ (01687) 450 771 - www.arisaigcentre.co.uk - hoogseizoen: ma-za 10.00-18.00, zo 14.00-17.00 u - gratis. In de oude smederij wordt de geschiedenis van het dorp belicht aan de hand van foto's en voorwerpen.

Dit aardige dorp, met verspreid liggende huizen, vindt u boven de **zeestraat van Arisaig**. Vanaf de pier vertrekken bootexcursies naar Rhum, Muck en Eigg, het kleine eiland dat beroemd werd toen het in 1997 door zijn bewoners werd opgekocht via internet (zie het 'Adresboekje' blz. 470).

Volg om naar Mallaig te gaan bij voorkeur de **Scenic Coastal Tourist Road**★ in plaats van de A830. Voorbij Arisaig heeft de diep ingesneden rotskust zandige inhammen. Het zijn perfecte plaatsen om te kamperen of een middag te zonnen. Aan de horizon tekenen Eigg en Rhum zich af.

Morar A3

Het dorp strekt zich uit aan de ingang van Loch Morar, het diepste binnenmeer van Schotland (305 m), waar het monster Morag woont, een broertje van Nessie! Het ligt midden in een ongerepte, weinig bezochte regio, waar wandelaars hun hart kunnen ophalen. Op de plaats waar de Morar in zee uitmondt, ligt het mooiste strand van de streek: **Silver Sands of Morar**★, dat bekendstaat om zijn witte kwartszand (info en kaarten in het bezoekerscentrum van Mallaig).

★ Mallaig A3

Deze vissershaven is het eindstation van de West Highland Railway (Glasgow-Mallaig) en de aanlegplaats van de ferry's naar Skye en andere kleine eilanden (*The Small Isles*). Het lijkt het einde van de wereld. De huizen liggen verspreid op de hellingen boven de baai, die wordt beschermd door twee bergguitlopers. Ondanks de bescheiden afmetingen van de haven is er druk scheepsverkeer, en het is zeker niet onaangenaam om hier enkele uren of een nacht te vertoeven.

Vertaling	Bep Fontijn, Rob de Ridder, Michèle Schedler, Henri Beerman
Eindredactie	Karin Evers
Opmaak	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	Imageselect
Oorspronkelijke titel	Écosse
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt)
Eindredactie	Catherine Guégan, Nicolas Jury
Redactie	François Sichet, Serge Guillot, Mélanie des Monstiers, Jérôme Saglio, Pierre Grundmann, Archipel Studio, Elisabeth Morris, Guillaume d'Oléac d'Ourche
Grafisch ontwerp	Christelle Le Déan
Omslagontwerp	Keppie&Keppie, Varsenare
Cartografie	Thierry Lemasson, Great Britain: Based on the Ordnance Survey of Great Britain with the permission of the Controller of Her Majesty's Stationery's Office@Crown Copyright 100000247
Met dank aan	Julien Manuguerra - Visit Scotland, Maud Lomnitz (beeldredactie), Didier Broussard, Tony de Sousa

© Michelin

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2017

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Papiermolen 14-24
NL-3994 DK Houten
degroenereisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2017/45/104 - NUR 512
ISBN 978 94 014 3961 9

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.